

Exam. Code : 215403

Subject Code : 5526

M.A. Public Administration Semester—III

**III : ADMINISTRATION OF RURAL
DEVELOPMENT WITH SPECIAL
REFERENCE TO PUNJAB**

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :—(1) Attempt any **seven** questions from Section A,
each carrying **4** marks. (7×4=28)

(2) Attempt any **four** questions from Section B,
selecting **one** question from each Unit, each
question carrying 18 marks. (4×18=72)

SECTION-A

1. Name and author of standard text book which you have read for this paper.
2. How villagers role important in Rural Development.
3. Analyse main recommendations of Ashok Mehta on Panchayati Raj.
4. Evaluate main recommendations of Bulwant Rai Mehta on Panchayati Raj.
5. Evaluate state central over rural local bodies.
6. Evaluate the future of Narega in India.
7. Examine increasing role political parties in Panchayati Raj.

8. Evaluate Community Development Programme.
9. Evaluate B.D.P.O. role in Panchayati Raj.
10. Analyse D.P.O. role in Panchayati Raj.

SECTION-B

UNIT-I

1. Describe rural development. Describe its significance.
2. Analyse the main objectives of Narega. Give suggestion to make Narega successful.

UNIT-II

3. Describe the New Panchayati Raj Act, 1994. Analyse its achievements and importance.
4. Describe the main features of Panchayati Raj system. How can Panchayati Raj be made successful ?

UNIT-III

5. Analyse the successful working of Panchayati Raj after 73rd Constitutional Amendment Act.
6. Describe the main recommendations of Centre State Finance Commission for strengthening the financial base of Panchayati Raj.

UNIT-IV

7. Analyse the increasing role of cooperatives in Rural Development.
8. Analyse the relationship between cooperatives and rural local bodies.

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ :— (1) ਸੈਕਸ਼ਨ ਓ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਸਵਾਲ ਕਰੋ। ਹਰ ਇਕ ਸਵਾਲ 4 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। (7×4=28)
- (2) ਸੈਕਸ਼ਨ ਅ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਕਰੋ, ਪਰ ਹਰ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ 18 ਨੰਬਰ ਹਨ। (4×18=72)

ਸੈਕਸ਼ਨ—ਓ

1. ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪੇਪਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਮਿਆਰੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰਿਵੀਉ ਲਿਖੋ।
2. ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
3. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਅਸ਼ੋਕ ਮਹਿਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਿਖੋ।
4. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਮਹਿਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਿਖੋ।
5. ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
6. 'ਨਰੇਗਾ' ਦਾ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਹੈ ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
7. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੋਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।
8. Community ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੱਤਰਾਂ ਲਿਖੋ।
9. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਉ. ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।
10. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ D.P.O. ਦੇ ਰੋਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਅ

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਤੁਸੀਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ।
2. 'ਨਰੇਗਾ' ਦੇ ਮੁਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 'ਨਰੇਗਾ' ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿਉ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਨਿਊ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
4. ਨਿਊ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਉ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 73 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
6. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੋਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿਉ ਜੋ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਰੋਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ?
8. ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ 'ਚ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।